

Lokakuu Egyptissä

Alexandrian uuden kirjaston avajaiset

Lokakuu on ollut Egyptille merkittävä kuukausi menneen sotasaavutuksen johdosta. Tästä lähtien se tulee olemaan merkittävä myös rauhanomaisissa merkeissä, sillä Aleksandrian uuden kirjaston Bibliotheca Alexandrian avajaiset tullaan muistamaan pitkään. Niin tärkeä tämä UNESCO:n tukema hanke maalle on.

Aleksanteri Suuren perustaman kaupungin historiassa olivat aikoinaan huomattavia rakennuksia Faroksen majakka ja Aleksandrian kirjasto. Kun kaupungin oli päätettävä, kumpaa näistä aletaan uudelleen herätellä henkiin, päädyttiin kirjastoon, mikä epäilemättä oli oikea ratkaisu. Kaikkien alkuhankaluuksien jälkeen törmättiin vielä siihen, että yliopiston uudelle rakennukselle antama tontti oli täynnä arkeologisia aarteita, ja pahojen puheitten mukaan kaikkea ei edes kunnolla tutkittu, vaikka rakennustyöt viivästyimistään viivästyivät. Vaan mihinkähän Aleksandriassa ja sen ympäristössä ylipäänsä voisi mitään rakentaa, jos kaikki allaolevat kerrostumat täytyisi ensin selvittää!

Suomalaiset asiantuntijat apuna

Suomella oli merkittävä osuus kirjaston alkuvaiheissa, kun kirjastonjohtaja **Arja-Riitta Haarala** ja prof. **Elin Törnudd** olivat asiantuntijoina mukana ja paikan päällä jonkin aikaa. Norjalainen arkkitehtitoimisto **Snfhetta** voitti rakennuksen suunnittelukilpailun, joten pohjoismailla on kyllä ollut vahva osuutensa tässä muuten aika välimerellisessä projektissa. V. 1999 Suomen tieteellinen kirjastoseura perusti ystävyysseuran Finland **Friends of Bibliotheca Alexandrian**. Sen edustajana pääsin nyt sitten Suomen Unesco-toimikunnan apurahan turvin osallistumaan uuden kirjaston juhlallisiin avajaisiin.

Ystävyysseurojen kokoontuminen

Juhlaviikolla oli ensin maanantaina kansainvälisten ystävyysseurojen kokoontuminen, joka pidettiin kirjaston vieressä toimivassa, jo aikaisemmin käyttöön otetussa konferenssikeskuksessa. Paikalla oli edustajia 18 maasta. Tilaisuuden avasi kirjaston johtajaksi Maailmanpankista siirtynyt tri **Ismail Serageldin**.

Ystävyysseurojen edustajat kertoivat, mitä missäkin oli uuden kirjaston hyväksi tehty. Meillä Suomessa asiasta on puhuttu lähinnä kirjastopiireissä, mutta tuolla havaitsin, että muualla asialla onkin paljon muun alan ihmisiä, joilla jostakin syystä on kiinnostusta kirjastoa kohtaan. Ehkäpä meilläkin voisi yrittää saada laajempaa pohjaa tukitoiminnalle, ettei konkreettisen avun tarvitsisi rajoittua kolmeen kirjalaatikkoon, mikä valitettavasti on tämän hetken

tilanne...

Ison-Britannian edustaja piti erittäin mielenkiintoisen puheen, jossa hän esitti huomionsa Välimeren maiden 'toisista kaupungeista', jotka eivät ole pääkaupunkeja, mutta jotka kulttuurisesti ovat nousseet paljon tärkeämpään asemaan: Barcelona, Marseille, Latakia, Aleksandria, Oran...

Tiedotus tuntuu olevan joka yhteydessä esillä; niinpä tuollakin keskusteltiin Bibliotheca Alexandrian tiedotuksesta. Ja resurssiongelmien sielläkin törmättiin.

Tiistaina meidät haluttiin pitää poissa kirjaston liepeiltä, kun siellä valmisteltiin keskiviikon H-hetkeä.

Arkeologisia aarteita

Ohi ajaessamme näimmekin sotilasparaatin harjoittelevan kirjaston pihalla. Meille oli järjestetty kokopäiväretki pohjoisrannikon arkeologisiin kohteisiin. Kävimme Aleksandrian eteläpuolella sijaitsevassa Minassa, jossa oli ajanlaskumme alkuaikoina sijainnut kokonainen kaupunki. Viime vuosisadalla oli alueelle rakennettu koptilainen luostari.

Kävimme myös nk. Osiriksen hauta-alueella, josta oli löydetty Luxorin ja Karnakin temppeleitä muistuttava rakennus sekä salaperäinen majakankaltainen rakennelma, jota ei ilman muuta voinut pitää majakkana, kun se oli kuitenkin aika kaukana merestä.

Lopuksi tutustuimme ihan meren tuntumassa olevan Marinan kaivauksiin, joilta siirryimme illalliselle ulkoilmaravintolaan.

Pääjuhlassa arvovaltaisia vieraita

Keskiviikkona 16.10. oli varsinaisen pääjuhlan vuoro. Se pidettiin itse kirjastorakennuksen pääsalissa. Meidät muut kuin VIPit oli kirjallisesti kutsuttu paikalle klo 17:ksi ja suullisesti kehoitettu olemaan paikalla puoltatoista tuntia sitä ennen, joten aika kauan saimme odotella, ennen kuin valtionpäämiehet saapuivat klo 18. Paikalla oli Egyptin ja Ranskan presidentit puolisoineen, Espanjan ja Jordanian kuningattaret, Kreikan presidentti. Ministereitä oli paljon, etenkin Kreikka oli hyvin edustettuna, ja kirjastoväestä lähinnä kansalliskirjastojen johtajia, Library of Congressin johtaja, Vatikaanin kirjaston johtaja, Iranin käsikirjoituskirjaston johtaja ym., joten oli todella suuri kunnia olla paikalla.

Juhlaohjelmaan sisältyi tietenkin puheita ja tervehdyksiä (esimerkiksi Nobel-palkittujen Wole Soyinkan puhe ja Naguib Mahfouz'n kirjoittama tervehdys), mutta myös paljon kaunista musiikkia eri maista. Päävastuu musiikista oli norjalaisilla. Erityisesti ilahdutti joka yhteydessä esiintynyt rauhanasian korostaminen, samoin sellainen maailmanlaajuinen yhteys, joka ei perustu kaupallisiin seikkoihin.

Tilaisuuden jälkeen siirryttiin kirjastosta presidentti Mubarrakin tarjoamalle illalliselle Ras El Tinin palatsiin. VIPit illastivat sisällä, ja meille muille oli katettu buffet puutarhaan. Aterioinnin jälkeen alkoi mahtava Aleksandrian historiasta kertova esitys, joka päättyi ilotulitukseen.

Kirjastonjohtajan vastaanotto ja kulttuuria

Torstaina oli vielä ohjelmassa kirjastonjohtajan tri **Serageldinin** vastaanotto huomattavasti suuremmalle osanottajajoukolla. Sen yhteydessä tapasin Suomen Kairon-suurlähettilään **Mäntyvaaran**, joka on asemapaikallaan uusi ja oli sen takia kiinnostunut kuulemaan ystävyysseuramme aikaansaannoksista ja tulevaisuudensuunnitelmista.

Illan päätti konferenssikeskuksessa järjestetty hieno konsertti, jonka alkuosassa London Chamber Players esitti tavanomaisen viehättävää kamarimusiikkia, mutta loppuosa oli todella upea kreikkalaisten runo- ja musiikkiesitys, joka perustui Aleksandriassa syntyneen Konstantinos Kavafiksen runoihin. Kreikkalaisille uusi kirjasto tuntui kaiken kaikkiaan olevan myös 'oma' projekti. Kreikan valtio oli lahjoittanut Aleksandrian kaupungille Aleksanteri Suuren patsaan, ja sen paljastajaisiin meidät ystävyysseuralaisetkin oli kutsuttu ennen torstai-illan vastaanottoa. Kaupungin kreikkalaisyhteisö oli hyvin runsaslukuisena paikalla molemmissa tilaisuuksissa.

Hupaisat sattumat kuuluvat matkaan...

Kaiken arvokkuuden keskellä törmäsin viikon aikana hupaisiin seikkoihin. Jo Aleksandriaan saapuessani kuulin, että minut oli Al Ahramissa esitelty Suomen kansalliskirjaston johtajana. Viikolla olinkin sitten jo samaisessa lehdessä kohonnut Suomen kulttuuriministeriksi, joka on mennyt Egyptiin allekirjoittamaan Suomen ja Egyptin välisen kulttuurinvaihtosopimuksen jatkon. Vitsailimme, että tuota menoa olisin seuraavalla viikolla ollut jo Suomen presidentti... Ilmeisesti paikalliset ovat halunneet lisätä tilaisuuden painoarvoa tällaisilla katteettomilla maininnoilla, ja Suomi on kuulostanut tarpeeksi eksoottiselta maalta, niin että se on kannattanut erikseen aina mainita.

Valitettavasti itse kirjastoon tutustuminen jäi melko vähäiseksi. Maanantain kokouksen ohjelmaan oli merkitty opastettu kiertokäynti kirjastossa, mutta kun ohjelman aikataulu petti, tämä oli kohta, josta jouduttiin tinkimään. Häthätää kävin rakennusta ennestään tuntevan norjalaisen kirjastonjohtajan kanssa hiukan kiertelemässä siellä, ja sain jonkinlaisen yleiskäsityksen valtavan kirjaston lukupaikoista, laitteista ja näyttelytiloista. Hyllyt ammottivat vielä tyhjyyttään. Tiloja on kaikkiaan 11 eri kerroksessa, ja kun ne ovat suurelta osin avoimia, joutuu hiukan miettimään, miten tarvittava hiljaisuus onnistutaan saavuttamaan toiminnan alettua. Yleisölle kirjasto on avattu sunnuntaina 20.10.

Kirjaston www-osoite: <http://www.bibalex.gov.eg/>

Marja-Liisa Khadr

Kirjastonjohtaja
Valtiotieteellisen tiedekunnan kirjasto
marja-liisa.harju-khadr@helsinki.fi